

sbove, *N. phaeopus*, 2—3 Stk. Lille Kobbersneppe, *Limosa lapponica*, mange. Tinksmød, *Tringa glareola*, 1 hørt. Rødben, *T. totanus*, 1. Sortklire, *T. erythropus*, en Del. Hvidklire, *T. nebularia*, en Del. Brushane, *Philomachus pugnax*, 1. Islandsryle, *Calidris canutus*, nogle Stk. samt 1 nylig død. Alm. Ryle, *C. alpina*, en meget stor Flok og flere mindre. Krumnæbbet Ryle, *C. testacea*, 1. Høsegøg, *Capella gallinago*, mange. Klyde, *Recurvirostra avocetta*, 3—4 Stk. Hættemaage, *Larus ridibundus*, en Del. Stormmaage, *L. canus*, nogle Stk. Sølvmaage, *L. argentatus*, nogle faa Stk. Svartbag, *L. marinus*, en stor Flok. Hejre, *Ardea cinerea*, en Del. Taarnfalk, *Falco t. tinnunculus*, 2—3 Stk. Vandrefalk, *F. peregrinus*, 1. Rørhøg, *Circus aeruginosus*, 2. Spurvehøg, *Accipiter nisus*, 1. Skade, *Pica pica*, 1. Digesvale, *Riparia riparia*, 1. Bysvale, *Delichon urbica*, 1. Forstuesvale, *Hirundo rustica*, en Del. Lærke, *Alauda arvensis*, nogle Stk. Stær, *Sturnus vulgaris*, nogle Smaaflokke. Brunelle, *Prunella modularis*, 1. Gransanger, *Phylloscopus collybita abietina*, 1. Engpiber, *Anthus pratensis*, mange. Skærpiber, *Anthus spinoletta littoralis*, nogle Stk. Gul Vipstjert, *Motacilla flava*, nogle Stk. Hvid Vipstjert, *M. alba*, 2. Rødstjert, *Phoenicurus phoenicurus*, 2. Rødhals, *Erithacus r. rubecula*, 1. Graaspurv, *Passer domesticus*. Tornirisk, *Carduelis cannabina*, nogle Stk. Rørspurv, *Emberiza schoeniclus*, 2.

Foreningen er Entreprenør HENRIKSEN megen Tak skyldig for Tilladelsen til at færdes paa hans Jagtterræn.

AXEL KOEFOED, FLEMMING BOLT JØRGENSEN.

For værdifuld Hjælp ved Udarbejdelsen af ovenstaaende Lister bedes de Herrer Stud. mag. POUL V. JENSEN og Assistent E. PETERSEN modtage vor bedste Tak.

EKSKURSIONSUDVALGET.

BERETNING OM FUGLELIVET PAA JORDSAND I SOMMEREN 1932

Ynglende Strandfugle ved danske Kyster kan næppe ønske sig smukkere Sommer til Forplantning end den, de fik i 1932. Paa Jordsand var Vejret mere roligt og varmt end i mange Aar og blev i saa Henseende Modsætningen til Fjorsommerens kolde Blæst- og Bygevejr. Vejrforholdene var vel i Aar de bedst mulige for heldig Forplantning; Oversvømmelser kom der heller ingen af. Forskellen paa Øens Fugleliv de sidste to Somre ses ved Sammenligning med foregaaende Beretnings skematiske Oversigt; at kun Sølvmaagerne har smukkere Resultat, er en Selvfølge.

I øvrigt er der Afvigelser for baade Yngle- og Trækfuglenes Vedkommende; disse omtales i de særlige Afsnit. Ingen af Trækfuglene viser nogen tydelig Nedgang i Antal; det mærkes i hvert Fald ikke

paa saa faa Aar. Af Ederfugle bliver der snarere flere end færre. Sæler er der ogsaa mange af; sejler man over Vadehavet, dukker de op efter Baaden og kigger, og ved Ebbe lægger de sig undertiden paa Flakkets Vestende, hvorfra man kan høre dem gø. Skallebanken er snart uden Betydning for Ederfuglene, idet den ret hurtigt vandrer ud paa dybere Vand, hvor den ofte »gaar under« i Blæst, Den taaler næppe heller den fortsatte, ihærdige Bortgravning af Skaller, og baade Skallebanken og Jordsand havde naturligvis særlig mange Besøgende i Aar. — Ogsaa Jordsand bliver kendelig mindre Aar for Aar. Dens Forsvinden maa imødeses, skønt der vel med lidt Held kan gaa 25 eller 50 Aar endnu. Paa Syd- og Østsiden prøver den at udvide sig, men det er for lidt imod, hvad der aarligt bortskylles paa Vestkysten, og den Dag, Havet bryder gennem de lave Klitter, er Øens Skæbne beseglet. En Trøst er det, at det vældige Trækfugleliv paa Flakket ikke vil berøres heraf.

I. Ynglefuglene.

9 Fuglearter har i Aar haft Rede og Æg paa Jordsand. En Brushøne gik paa Øen det meste af Sommeren, men lagde ikke Æg. Dette gjorde derimod uventet et af de Par Gravænder som hver Sommer holder til ved Øen, men som ikke forsøgte at yngle i Fjor. Parret havde 12 Æg, men midt i Juni fordrev Maagerne Fuglene. Endnu en af Jordsands tidligere Ynglefugle prøvede Lykken med en Rede, nemlig Præstekraven. Et enligt Par havde Æg ved Sydkysten og fik ogsaa fire Unger frem sidst i Juni, men Maagerne tog dem. — Ederfuglene har vist fuldstændig opgivet Øen som Rugeplads.

For Sølvmaagerne var det en prægtig Sommer. Kun ganske faa Reder gik tabt, og af raadne Æg og døde Unger blev der næsten ingen. Efter den uheldige Sommer i Fjor syntes lidt færre Par at yngle i Aar, men Antallet af voksne Unger blev større end nogensinde. Heraf fulgte, at de andre Arter kun fik lidt ud af deres Ynglen. For Ternerne, især Fjordterne, gaar det snart helt skævt. Det er nu kommet saa vidt, at Maagerne æder Terneæggene i Maj, efterhaanden som de bliver lagt, uden at tage Hensyn til Ternerne rasende Forsvar. De fleste Havterner lagde Æg igen i Juni — mange Par sikkert for 3. Gang — da Vejret jo stadigt var smukt. Det højeste Antal Æg paa een Gang var ca. 80, nogle Dage lige ved Midsummer. Fjordterne kunde derimod slet ikke have deres Æg i Fred i første Omgang. De byggede væsentligst ind efter Midten af Øen, hvor Maagerne helt beherskede dem, og det blev højst til et Par Dages Rugning hist og her i Slutningen af Maj. Juni Maaned igennem var de helt borte fra Øen. Saa skete det besynderlige og paa Jordsand ukendte, at et halvt Hundrede Par vendte tilbage igen midt i Juli. Den voldsomme Varme i Maanedens første Halvdel maa have lokket dem til Æglægning paany. De første Æg lagdes ca. 12. Juli, og der kom hen ved 50 Æg i ca. 30 Reder, før Maagerne blev klare over Sagen. Sidste hele Æg saas 18. Juli, og Kolonien forlod straks Øen. — Et Par Dage efter forsvandt ogsaa Sommerens

	Sølvmaage <i>Larus argentatus</i>			Stormmaage <i>Larus canus</i>			Havterne <i>Sterna macrura</i>			Fjordterne <i>Sterna hirundo</i>			Strandskade <i>Haematopus ostralegus</i>			Rødben <i>Tringa totanus</i>			Præstekrave <i>Charadrius hiaticula</i>			Gravand <i>Tadorna tadorna</i>			Lærke <i>Alauda arvensis</i>				
	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger	Reder	Æg	Unger		
5. Maj . . .	20	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	15	0
20. Maj . . .	650	1600	0	5	13	0	35	50	0			0	20	45	0	6	24	0	0	0	0	1	10?	0	15	60	9		
5. Juni . . .	650	1700	80	7	17	0	9	14	0	0	0	0	25	60	8	2	8	10?	1	4	0	1	12	0	5	15	30		
20. Juni . .	200	425	1200	7	18	6	45	80	20	0	0	0	15	40	20?	0	0	6?	1	4	0	Reden forladt			5	20?	50		
5. Juli . . .	50	125	1400	0	0	15	20	35	5	0	0	0	6	15	10	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	3	12?	40	
20. Juli . . .	5	10	1500	0	0	10	1	1	5	Se Teksten			?	?	8	0	0	3	0	0	0	0	0	0			50		
8. Aug. . . .	0	0	1500	0	0		0	0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	
Første Æg	ca. 1. Maj			?			18. Maj			21. Maj			2. Maj			8. Maj?			29. Maj			10. Maj			?				
Første } Unger } . . .	ca. 2. Juni			ca. 15. Juni			9. Juni			—			ca. 1. Juni			27. Maj			26. Juni			—			ca. 15. Maj				
Sidste Æg	29. Juli			1. Juli			ca. 20. Juli			18. Juli			15. Juli?			9. Juni			27. Juni			—			ca. 20. Juli				
Ialt ru- gende Par }	700			10			130			30			30			6			1			1			20				
Voksne } Unger } . . .	1500			?			5			0			7			3			0			0			50				

sidste Havterneæg. — Rødbens, Strandskaders og Lærkers Ynglen frembød intet særligt nyt, dog mærkedes Sølvmaagernes Efterstræbelser tydeligere. Flere Par Strandskader plejer at have et eller to Æg indtil 1. August; i Aar saa jeg det sidste Æg ca. 15. Juli. Til den skematiske Oversigt er Tallene af Æg og Unger opgjort d. 5. og 20. i hver Maaned, da dette i Aar syntes mig heldigere end d. 1. og 15.

I 1931 og 1932 har Zoologisk Museum ladet ringmærke en Del

Fot. ARTHUR CHRISTIANSEN

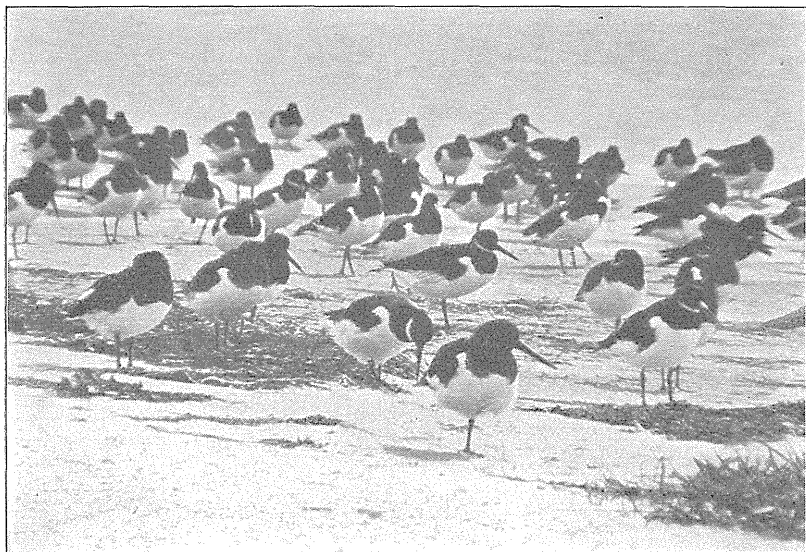
Rødben i Nærheden af Reden. Jordsand, 7. Juni 1930.

Fugleunger paa Jordsand. Det har hovedsagelig været Sølvmaageunger, men i Fjor havde jeg Lejlighed til at ringmærke flere Par voksne Havterner og Strandskader, og nu viser det sig, at de samme Fugle er parret fra Aar til Aar, og at de aabenbart vil bo hvert Aar paa samme Sted som forrige Sommer — ikke blot i den gamle Græsmark eller Strandskraaning, men paa aldeles samme Plet mellem Tuer og Planter, forsaavidt som Stedet ikke har forandret Karakter i Vinterens Løb. Dette er ogsaa Tilfældet med 2 Rødben som jeg mærkede sidste Sommer; det samme gælder utvivlsomt ogsaa for Maager, Præstekraver, Ryler og mange flere.

II. Trækfuglene.

For Trækfuglene har skiftende Vejrlig ikke samme afgørende Betydning som for Jordsands Ynglefugle; de flytter i Regelen blot om paa Træktiderne. En stor Del af Foraarstrækket har sikkert været

tidligere i Aar, thi i Begyndelsen af Maj var de forskellige Fugle-flokke en Del mindre end i Fjor paa samme Tid. Der var dog ca. 700 Kobbersnepper, heraf godt Halvdelen gamle, og henved 20,000 Ryler, medens der af Strandskader højst var 600 mod ca. 2000 d. 1. Maj i Fjor. Saa var der et Par Tusind Knortegæs i Vadehavet, men Ederfugle saas kun i Smaaflokke. Nu mindskedes Fugleskarerne normalt nok i Løbet af Maj, og lidt ind i Juni var Ryler, Kobber-

Fot. ARTHUR CHRISTIANSEN

Strandskader holder Rast paa Jordsands Kyst. 29. Juli 1932.

snepper, Knortegæs, Spover o. s. v. helt borte; men Strandskadeflokken, hvis Antal var dalet til ca. 200, voksede pludselig af ukendt Aarsag og talte d. 8. Juni ca. 500, næsten lige saa mange med som uden hvid Plet paa Struben. Den 22. Juni var der stadig ca. 350 tilbage, og denne Flok viste sig at blive Sommeren igennem paa Jordsands Flak.

Høstrækket syntes mig at begynde tidligt for Vadefuglenes Vedkommende. Storspoverne trak næsten stadigt; men allerede lidt ind i Juli kom de første Flokke af Strandhjejler, Hvidklirer og Islandsryler for sydgaaende; d. 12. Juli kom Mudderkli- rer og et Par Dage senere den første Flok Pibeænder. Der kom dog ikke rigtig Gang i Trækket førend sidst i Maaneden; paa denne Tid er det næsten udelukkende gamle Fugle, der trækker; de unge kommer med senere. Det største Træk passerer Jordsand i første Halvdel af August; talrigst er da Smaaspover, Strand- skader, Islandsryler, Hvidklirer og Rødben; undertiden trækker de næsten uafbrudt forbi i Flokke; lidt senere kommer Præstekraver og Stenvendere. Mange Dage dominerede Smaa-

spoerne helt. Gravændernes Høsttræk saa jeg intet til. Den 8. August saas, af Fugle som regelmæssigt holdt til ved Jordsand, ca. 600 Strandkader, 5000 Ryler, 300 Kobbersnepper ($\frac{1}{3}$ gamle), 2—300 Storspover og henved 600 Ænder, hvoraf mindst 400 Graaænder, ca. 50 Krikænder og godt 100 Pibeænder.

Smaafugletrækket kom ualmindelig sent. Sidst i Juli plejer det at begynde, men ikke før d. 13. og 14. August saas Gule Vipstjerter

Fot. ARTHUR CHRISTIANSEN

Ederfugle (♂♂ i Sommerdragt) paa Skallebanken. 19. Juli 1932.

i Flokke paa 50—60, og endelig d. 15. Aug. kom paa én Gang det første Indfald af Løvsangere, Rødstjerter, Bynkefugle, Dige-smutter og Brogede Fluesnappere. Ugen forud havde ellers været smuk med ganske svage Vinde fra Vest og Syd, kun med Torden af og til.

Ederfuglene viste sig ikke meget Maj og Juni igennem, men efter Midsommer kom de i Tusindvis. I de hede Julidage laa mægtige Flokke og dykkede, saa langt man kunde se ud over Havet mod Syd, og jeg opgav at gøre Overslag. Hannerne syntes at være langt i Overtal; i hvert Fald gik ikke mange Hunner i Land paa Skallebanken i Aar. — Jordsands fordrevne Terner saas kun lidt om Dagen, men ved Højvande om Natten kom de stille ind for at hvile paa Sandbankerne sammen med andre Terner. Flere Gange i de halvlyse Nætter traf jeg 7—800 paa en Grund og havde hele Sværmen skrigende tæt omkring, naar den var lettet. Ofte saas og hørtes da alle de 6 danske Arter, dog kun faa Sand- og Dværgterner.

Af nye Arter gav Sommeren en halv Snes, nærmest tilfældige

Gæster fra Land. Saadanne kommer i Regelen med stærk østlig Blæst. Jeg skal nævne nogle af dem samt enkelte Udpluk af Dagbogen. En Graakrage, *Corvus corone cornix*, besøgte Jordsand d. 10. Maj; det er eneste Gang, jeg har set en Krage ved Øen. 29. Maj optraadte en Kirkeugle, *Athene noctua*, og en Ringdue, *Columba palumbus*, (Storm fra Øst); 19. Juni saas en Flok Ringduer paa 15. En Mursejler, *Apus apus*, fløj mod Øst d. 12. Juni. En Rørhøg, *Circus aeruginosus*, ♂ ad., jagede over og omkring Øen d. 14. August. En Vandrefalk, *Falco peregrinus*, slog en Strandskade ved Sydkysten d. 17. Juni og forsvandt mod Sydvest. Flere Gange kom uventet Viber paa Besøg, og to Knortegæs holdt til paa Flakket hele Sommeren. Den ene havde daarlig Vinge, og den anden var sikkert dens Mage, som ikke vilde rejse mod Nord alene. 20. Juli var der 5 Knortegæs ved Øen. — Af ilanddrevne, døde Fugle fandtes d. 22. Maj en Rødstrubet Lom, *Colymbus stellatus*, og d. 11. August en Ride, *Rissa tridactyla*, en gammel ♂ i Sommerdragt. Oprindelig ventede jeg stor Høst paa denne Maade, men det er sjældent, en Fugl driver op paa Jordsand. Øens Kystlinie er kun kort, og hvad der mulig strander paa Flakket, tager Højvandet straks igen.

ARTHUR CHRISTIANSEN

NYE MEDLEMMER 1932.

- Agergaard, H., Assistent, Askov, Vejen.
 Andersen, Georg, Grosserer, Studiestræde 5, K.
 Andersen, J. C., Grosserer, Classensgade 70, Ø.
 Bache, Marie Louise, Fru, Chr. Winthersvej 10, Lyngby.
 Bang, Hans Olaf, Stud. mag., c/o Politimester Bang, Frederikshavn.
 Barfod, Knud, Cand. mag., Solbakkevej 14, Gentofte.
 Bartholin, Ths., Adjunkt, Ahlmanns Alle 11, Hellerup.
 Björnsson, Magnús, Skólavörðustíg 25, Reykjavík.
 Blume, C. A., Grosserer, Aaboulevard 29, V.
 Breyen, Birger, Vodroffsvej 25, V.
 Busch, Andr., Overretssagfører, Knabrostræde 3, K.
 Busch, Ebba, Frøken, Knabrostræde 3, K.
 Damkier, Ester, Fru, Marskensgade 2, Ø.
 Damkier, Eva, Frøken, Marskensgade 2, Ø.
 Degerbøl, Fru, Fuglevadsvej 4, Lyngby.
 Engel, A. V., Sognepræst, Tved, Svendborg.
 Folkebiblioteket, Nyborg.
 Friis, Esbern, c/o Fru C. N. Starcke, Lykkesholms Allé 31, V.
 Gadsbøll, Aage, Lærer, Vodroffsvej 1², V.
 Gernaa, I., Angelgade 17¹, V.
 Giese, G., Stud. mag., Slotsgade 11, Hillerød.
 Godske-Nielsen, H., Organist, Stockholmsgade 3, Ø.
 Hansen, Emma, Fru, Strandhuse 20, Svendborg.
 Hansen, Irene, Frøken, Istedgade 39, V.
 Hauen, James van, Bagermester, Gl. Kongevej 177, V.
 Haurowitz, Erik, Stationsforstander, Faaborg.